

Arkivsak: 14/2574 - 16 (16/37449)

Saksdokumenter:

Rapport nr. 17/2016 **Lemma Desta og Andreas Henriksen Aarflot**
Rapport fra møte i CCMEs eksekutivkomité 24.-26. oktober 2016

Nytt fra den verdensvide kirke - Churches' Commission for Migrants in Europe CCME

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar Rapport fra møte i CCMEs eksekutivkomité 24.-26. oktober 2016 til orientering.

Rapport fra møte i CCMEs eksekutivkomité 24.-26. oktober 2016

Ved Lemma Desta og Andreas Henriksen Aarflot

Eksekutivkomiteen til Kirkens migrantkommisjon i Europa (CCME) hadde møte 24.-26. oktober 2016 i Athen, Hellas. The Ecumenical Refugee Programme (KSPM) of the Church of Greece var vertskap for besøket, som ble avholdt på Holy Synod of the Church of Greece.

Det er mye som skjer på området for flyktninger og migranter. Denne rapporten er derfor litt lenger enn det som er vanlig, fordi vi har hatt et ønske om å viderefremme en del av den informasjonen vi har mottatt.

Møte med Erkebiskopen av Athen og hele Hellas

CCMEs eksekutivkomité ble invitert til et møte med Erkebiskopen av Athen og hele Hellas, Hans Salighet Ieronymos II. Hans Salighet takket oss for innsatsen og ga oss sine beste lykkeønskninger for det videre arbeidet.

Rapport fra lederen og generalsekretæren

Lederen i eksekutivkomiteen, Victoria, orienterte om sin deltakelse på konferansen "Have no fear" i Lunteren, Nederland. Både KEKs president og KVs Europa-president var til stede. Sistnevnte, erkebiskop Kari Mäkinen, holdt en interessant bibelstudie over temaet som kan være relevant for Mellomkirkelig råds "Frykt ikke"-prosjekt.

Generalsekretær Doris Peschkes rapport var lang og informativ, som den pleier å være. Hun startet med å fortelle om at den eneste doktoren i Lampedusa var tildelt Livingstone-prisen for sin utrettelige innsats for båtflyktningene som fortsatt ankommer Lampedusa.

Generalsekretæren orienterte om at EU er i sjokk etter Brexit, og har ennå ikke kommet seg over denne situasjonen. Nesten ingen trodde det kom til å ende med at Storbritannia ville melde seg ut av EU. Situasjonen er komplisert. Ingen har aktivert artikkel 50 før. Opprinnelig var ikke EU lagd for å kunne forlate unionen, det var noe som kom inn ved en senere traktatrevisjon. Mange avtaler står i spill, blant annet retten til fri ferdsel i unionen – en av de fire friheter.

Det er en underliggende frykt i diskursen i både det franske og det tyske valget. Høyreorienterte partier har vokst seg større også i større europeiske land. Det gjør at politikken til andre partier blir presset til høyre, av redsel for at de etablerte partiene vil miste posisjoner. Dette innebærer at anti-innvandring får innpass i andre partier. I flere land er det et økende antall nynazistiske angrep, noe som er svært alvorlig. Hvordan kan vi håndtere disse truslene? I forlengelsen av dette pekte generalsekretæren på at hun var glad for å høre om "Frykt ikke"-prosjektet i Norge og etterspurte engelske sammendrag av materialet.

Når det gjelder den globale flyktningkrisen er det nå 65 millioner flyktninger eller internt fordrevne. 1/3 av dem er internasjonale flyktninger. Generalsekretæren pekte på at det i Libanon er 1,3 millioner flyktninger, og i Kenya er det et sted mellom 500 000 og en million. I noen land regnes dette som ok, men i Europa er et slikt tall ikke regnet som ok, på tross av at vi kanskje er bedre rustet til å ta imot flyktninger enn enkelte andre land. Ingen forlanger at Europa skal ta alle flyktningene, men generalsekretæren pekte på at det er viktig å se hvor mange vi mottar sammenlignet med andre land. I Europa har man i stedet overlatt det store problemet til å håndteres av Europas periferi, dvs. land som Hellas og Italia.

Sverige har mottatt flest flyktninger, men det er et spørsmål om hvordan en skal få Sverige til å fortsette innsatsen sin når andre land har manglende vilje til å gjøre noe tilsvarende.

Generalsekretæren understreket at det er en global flyktningkrise som også påvirker Europa. Europa visste at dette kom til å skje, men satte ikke i stand tiltak for å forberede seg på den. EUs manglende forberedelse har medført at de kom i en krisemodus med fokus på å løse kriminalitet og trafficking (menneskesmugling).

Når det gjelder EU/Tyrkia-avtalen pekte generalsekretæren på at det er ikke er en juridisk forpliktende traktat, men en politisk avtale. Avtalen innebærer at Tyrkia bidrar med flyktninghjelp inne i Syria, men de har bygd et gjerde mot den syriske grensen for å forhindre syriske flyktninger i å komme inn i Tyrkia. Noen organisasjoner vil nok ta det til Den europeiske menneskerettighetsdomstol. Om noen år vil de fleste nok være enige i at det er en ulovlig praksis, men i dag er det en kortsiktig løsning som ser ut til å virke, selv om den ikke egentlig gjør det. Domstolsbehandlingen vil ta tid, og derfor kan myndighetene leve med at situasjonen ikke følger loven inntil videre.

EUs militære operasjon Sofia, hvor EU bruker militære midler for å bekjempe menneskesmuglere over Middelhavet, har fått forlenget mandatperiode. Sjøoperasjonene Poseidon og Triton vil også fortsette.

EASO kom i september ut med en rapport som advarte om en svært farlig sikkerhetssituasjon i Afghanistan. Andre EU institusjoner har arbeidet frem en avtale om "A way forward" som åpner for returer til Afghanistan. EU-institusjonene lytter ikke godt nok til hverandre.

EU arbeider også med et partnerskapsrammeverk med flere afrikanske land for å sikre migrasjonskontroll.

Avtaler som den med Tyrkia og den med Afghanistan, er ikke juridisk bindende, med den følge at de ikke krever parlamentskontroll hverken nasjonalt eller på EU-nivå. Avtalene mangler derfor en demokratisk legitimitet og innebærer en forsømmelse av den demokratiske prosessen på svært viktige spørsmål.

FRONTEX grensebyrå har fått et nytt mandat fra 6. oktober 2016 som gir det en permanent stab og egne ressurser. Det vil bli en enorm EU-etat.

Det har vært en rekke konsultasjoner i EU-systemet, men sivilsamfunnets påvirkning har vært begrenset. CCME har i samarbeid med andre kristne organisasjoner utarbeidet en høringsuttalelse til den nye Dublin-avtalen.

CCMEs stab består fortsatt av tre fast ansatte og en til to «interns». De får derfor utrettet utrolig mye med svært få personer. Det ser ut som om kontoret vil få noen «interns» neste år også.

Rapporter fra eksekutivkomiteens medlemmer

I **Tyskland** har det skjedd et skifte i samfunnets holdninger knyttet til hvordan samfunnet forholder seg til flyktninger. De høyre-radikale politiske partier og xenofobiske grupper vokser, og den offentlige atmosfæren blir forgiftet. De føderale myndighetene prøver å få antallet ankomster ned, noe de har vært suksessfulle med gjennom EU/Tyrkia-avtalen. Selv om det er færre ankomster, er diskusjonen den samme som for to år siden, med voksende frykt for det fremmende. Dette gir egentlig ikke mening, ettersom Tyskland har den laveste arbeidsledigheten i historien og store skatteinntekter, og økonomien går generelt godt. Statlige myndigheter har i stor grad valgt å gi personer subsidiær beskyttelse, noe rettsvesenet i større grad omgjør til fullverdig konvensjonsbeskyttelse. I den offentlige debatten har det lenge vært snakk om at det har kommet 1 million flyktninger og migranter til Tyskland. I realiteten er det kommet 800 000.

I **Romania** har man begynt å motta 650 syrere som er overført fra Hellas og Italia som en del av ansvarsfordelingsprogrammet. En utfordring er at de som kommer dit, sammenligner lønninger i Romania med lønninger i Tyskland, og de ønsker seg derfor videre til Tyskland. Disse syrerne kan oppnå flyktningstatus i løpet av tre uker, noe som er svært raskt.

Fra **Hellas** fikk vi en bakgrunnsorientering for møtet med FNs høykommissær for flyktninger dagen etterpå (se nedenfor).

Fra **Frankrike** ble det rapportert at Frankrike er et land som få folk vil til. Frankrike blir sett på som et vanskelig land. Plikten til å måtte fremvise ID-kort til politiet gjør at mange føler seg overvåket. De fleste som kommer til Frankrike, vil videre til England. Calais-leiren, ved tunnelen til Storbritannia, er nå i ferd med å legges ned.

Fra situasjonen i **Norge** orienterte vi om gjerdet mot Russland, antallet som kommer til Norge sammenlignet med nabolandene våre og om "Frykt-ikke"-prosjektet.

Samarbeid mellom KEK og CCME

Eksekutivkomiteen ble orientert om utfallet av Gøteborg-møtet i felleskomiteen som skulle evaluere samarbeidet med KEK og CCME, jf. tidligere rapport. CCME er klare for ytterligere samtaler med KEK, hvis det er behov for det.

Møte med FNs høykommissær for flyktningsrepresentant i Hellas

Eksekutivkomiteen hadde møte med lederen av FNs høykommissær for flyktningsrepresentasjonskontor i Hellas, representant Phillipe Leclerc, om den aktuelle situasjonen i Hellas.

Leclerc orienterte om at det er registrert 169 243 ankomster via sjøen i 2016 per 25. oktober 2016. Til sammenligning var det 856 723 ankomster i løpet av hele 2015. Det store flertallet av dem som tar sjansen på den sjøveien, har behov for internasjonal beskyttelse fordi de flykter fra krig, vold og forfølgelse i sitt hjemland. 47 prosent av de ankomne kommer fra Syria, 25 prosent kommer fra Afghanistan, 15 prosent fra Irak, 5 prosent fra Pakistan, 3 prosent fra Iran, og 5 prosent kommer fra andre land. 37 prosent av dem som ankom sjøveien, er barn, 21 prosent er kvinner, og 42 prosent er menn.

En av de store utfordringene i dag er at EUs politikk innebærer at personer som ankommer fra ulike land, blir behandlet ulikt på bakgrunn av deres nasjonalitet. De som kommer fra Syria, får nesten automatisk flyktningstatus, mens andre som flykter fra krig og vold i andre land, blir behandlet etter andre prosedyrer. Dette medfører at det blir voksende spenninger mellom de ulike gruppene av flyktninger.

UNHCR bidrar med å anskaffe overnattingsmuligheter for de ankomne. 20 000 plasser er finansiert av EU. Per 25. oktober 2016 var det funnet overnattingssteder til 14 196. UNHCR har 332 nasjonale ansatte og 80 internasjonale ansatte som jobber i Hellas. En del av UNHCRs ansatte stilles til disposisjon for greske myndigheter. Alle oversettere i Hellas er engasjert av greske myndigheter eller UNHCR.

Selv om den offisielle greske versjonen er at grensene er stengt, ankommer det daglig rundt 100 personer på øyene.

Leclerc viste til at det er 2,7 millioner flyktninger og migranter i Tyrkia. EU/Tyrkia-avtalen åpner opp for at flyktninger kan returneres til Tyrkia. Etter UNHCRs mening kan andre personer enn syrere ikke returneres til Tyrkia, fordi Tyrkia ikke har tilstrekkelige prosedyrer for å ivareta flyktninger fra andre land.

Leclerc pekte på at det som skjer i Hellas, er viktig, fordi det viser konsekvensene av EUs vedtatte politikk. Hellas følger opp EU/Tyrkia-avtalen, men gjør det innenfor rettslige rammer. Selv om søknadene i førsteinstans blir avvist på grunn av EU/Tyrkia-avtalen, har de aller fleste klaget over førsteinstansens vedtak. Klageinstansen har hittil overprøvd førsteinstansens vedtak i de aller fleste saker, slik at asylsøknadene må behandles i Hellas, og kun noen få personer har blitt returnert til Tyrkia. Leclerc understreket at retur til Tyrkia ikke er ulovlig i seg selv, men at folkerettslige prosedyrer er nødt til å bli fulgt. De greske myndighetene har nylig endret sammensetningen i klageinstansene. Det gjenstår å se om det vil innebære at klageinstansenes rettspraksis endrer seg, men dette er en utfordring for det greske rettssystem.

Det har vært snakk om at andre europeiske land skulle sende personer fra utlendingsmyndighetene for å støtte greske myndigheter, men det har vært noe begrenset hvor vellykket det har vært på grunn av ulike kulturer, ulik rettspraksis og manglende kompetanse.

Møte med Ms. Eleni Petraki, talsperson fra Asylverket i Hellas

Onsdag 26. oktober 2016 møtte eksekutivkomiteen Ms. Eleni Petraki, talsperson for Asylverket i Hellas. Asylverket ble opprettet i juni 2013 og er fortsatt ganske nyetablert. Det har 16 regionale kontorer, med planer om videre utvidelse. Asylverket samarbeider med Kystvakten, politiet, UNHCR, European Asylum Support Office (EASO), FRONTEX, International Organisation on Migrations kontor i Hellas og flere NGO-er.

En av utfordringene for Asylverket er at de pålagte statlige innsparingstiltakene for Hellas innebærer at staten ikke kan tilsette nye (faste) statstjenestemenn, selv om behovet for å øke kapasiteten er stort. Løsningen er midlertidige engasjementer finansiert av Europakommisjonen eller via EEA-midler. Hittil i år er det ansatt 240 personer på midlertidige kontrakter, og innen utgangen av året vil det bli tilsatt ytterligere 150 personer.

Den offisielle posisjonen til det greske Asylverket er at de vil prøve å støtte EU/Tyrkia-avtalen. Samtidig la hun ikke skjul på at situasjonen er ekstremt vanskelig. På øyene er leirene overbefolket, og det er ikke gode levevilkår der.

Det jobbes med forflytninger av flyktningene og migrantene som har ankommet Hellas, til andre europeiske stater. Det har vært registrert 14 667 asylsøknader hittil i år. Det er 9 701 søknader om å forflyttes. Så langt har 4 718 blitt overført. 1 760 avventer avgjørelsen.

475 har søkt om å bli overført, men fått avslag. Avslagene er ikke nødvendigvis begrunnede, noe som gjør at de det gjelder, føler seg stemplet som en terrorist eller sikkerhetstrussel. De som har fått avslått søknaden om overføring, får ingen ny sjanse, men må bli i Hellas og søke asyl der.

Asylverket undersøker om Tyrkia er et "trygt land" for dem det gjelder. Etter prosedyrene er Tyrkia regnet som et "trygt land" for noen, men ikke for alle. De som Tyrkia ikke er et regnet som et trygt land for, får bli i Hellas. Det har blant annet vært 50 tyrkiske statsborgere som har søkt om asyl frem til oktober, herunder en dommer. Disse blir ikke sendt tilbake til Tyrkia uten behandling av asylsøknaden.

Besøk til Eleonas refugee center i Athen

Møtet ble kombinert med et besøk til flyktningleiren Eleonas i Athen, som huser ca. 2 000 asylsøkere. Flyktningleiren er regnet som den beste leiren i Hellas og så relativt bra ut. Leiren er delt inn i tre. To deler drives av sivile myndigheter, mens den tredje del-leiren drives av militæret. Bakgrunnen for dette er at det var militæret som hadde kapasiteten og kunnskapen til å bygge leirer, noe som gjorde at myndighetene på et tidspunkt ga militæret ansvaret for å bygge leirer flere steder i landet. Inni leiren er det en fotballbane, åpne områder hvor det er mulig å samles og steder hvor NGOer kan drive programmer for og med leirens innbyggere. Det var mange barn i leiren, og det er nå etablert et populært skoletilbud til barna.

WCC and CCME

Katalina Tafaee-Williams innledet til en samtale om hvordan KV og CCME kan samarbeide. Stillingen hennes kombinerer ansvarsområder knyttet til migrasjon og flyktninger, arbeid med konsensus, urfolksspørsmål, stillehavsregionen, rasisme mv. Dette gjør at det er store forventninger til henne og KVs arbeid på disse områdene, samtidig som det er begrenset hva en person kan gjøre. Det gjør at det er et behov for å prioritere. KV jobber med utvikling av ressursmateriale knyttet til migrasjonskrisen, med sikte på å bygge kapasitet. Viktigheten av koordinering og samarbeid ble understreket i samtalen.

Datoer for generalforsamlingen i 2017

CCME har mottatt en invitasjon til å holde generalforsamlingen sin i 2017 i Praha i Tsjekkia. Eksekutivkomiteen godtok invitasjonen og fastsatte datoene for generalforsamlingen til tidsrommet 21.-24. juni 2017. Eksekutivkomiteen vil ha møte dagen i forveien.

Oppfølgingspunkter

- ”Frykt ikke!”-prosjektet til MKR er interessant for flere kirker. Materialet bør derfor oversettes til engelsk. MKR-stabspersoner bør også besøke og ha møter med CCME og KV i tilknytning til dette prosjektet.
- Informasjon om vårt arbeid og ressursmaterieell vi utvikler også i andre sammenhenger bør deles med CCME-kontoret og andre kirker.

Oslo, 17. november 2016

Lemma Desta og Andreas Henriksen Aarflot